

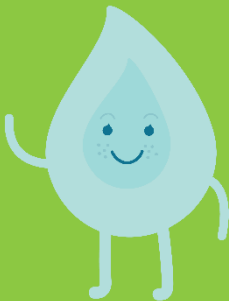
LIFE20 CCA/HU/001604

<https://lifelogos4waters.bm.hu>

VÍZTÜKÖR

Facilitáló-
módszertani
kisokos

Együttműködésben
a klímatudatos
vízgyűjtő-gazdálkodásért

LIFE20 CCA/HU/001604

<https://lifelogos4waters.bm.hu>

IMPRESSZUM

Víztükör

Facilitáló-módszertani kisokos

Szerző: LibriCo

Projekt címe: Együttműködésben a klímatudatos vízgyűjtő-gazdálkodásért

Projektazonosító: LIFE20 CCA/HU/001604

2023

Kiadja: WWF Magyarország

2

A dokumentum az Európai Unió LIFE programjának támogatásával, valamint a Magyar Állam társfinanszírozásával készült.

A dokumentum tartalma a szerzők felelőssége, az nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió vagy a Magyar Állam álláspontját.

Tartalom

IMPRESSZUM	2
Tartalom.....	3
A PROJEKT.....	4
TERMÉSZETKAPCSOLAT FACILITÁLÁSA.....	5
KÖRNYEZETI NEVELÉS.....	5
A TAPASZTALATI TANULÁS MODELLJE.....	6
A „4F” MODELL.....	6
MENTORÁLÁS.....	7
AZ ÉLMÉNYPEDAGÓGIA GÉPEZETE	7
Felhasznált irodalom.....	8

A PROJEKT

A LIFE LOGOS 4 WATERS projekt keretén belül létrejött VÍZTÜKÖR című környezeti nevelési programhoz készült terepi oktatói segédletet tartja kezében az olvasó.

4

A LIFE LOGOS 4 WATERS (LIFE20 CCA/HU/001604) az önkormányzatok és a kisvízgyűjtő szintű együttműködések szerepére fókuszál a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásban. A projekt a két fő mintaterületén (Bátyán és Püspökszilágyon) a szomszédos települések bevonásával vízgyűjtő szintre emeli a természetre alapozó vízmegtartás gyakorlatát.

Kiemelt céljai közé tartozik a lakossággal is megismertetni a víz értékét, és a természetes vízmegtartó megoldások fontosságát, valamint az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásban betöltött szerepét. A projekt országos elemei közt számos új oktatóanyag és kurzus is készül leendő és már végzett mérnököknek, vízgazdálkodás szakembereknek és az engedélyezési eljárásban résztvevő szakértőknek, de egy iskoláknak szóló komplex környezeti nevelési program, a VÍZTÜKÖR is ennek szellemiségében jött létre. A VÍZTÜKÖR egy iskolások számára készült munkafüzetet, egy tanároknak szóló oktatói segédletet és annak kiegészítőit, valamint egy terepi látogatás programtervét is magába foglalja, melyek mind letölthetők a projekt honlapjáról.

A projekt az Európai Unió LIFE programjának támogatásával, valamint a Magyar Állam társfinanszírozásával valósul meg.

TERMÉSZETKAPCSOLAT FACILITÁLÁSA

Noha a legtöbb szakember, aki kézbe veszi ezt a füzetet, rendelkezik pedagógiai ismeretekkel és tapasztalattal, azok többsége azonban inkább a formális oktatási keretek között zajló tanulási-nevelési folyamatokra készítették fel őt. Márpedig a nem-formális (tapasztalati) tanulásban szükséges kompetenciák némileg eltérnek ezektől a készségektől, mivel az ebben a folyamatban alkalmazott tanulás-facilitáció célja, hogy változást hozzon létre a gyerekek érzéseiben, gondolataiban és viselkedésében – mely ebben az esetben egy pozitív természetkapcsolat kialakítását jelenti.

5

KÖRNYEZETI NEVELÉS

A környezeti nevelés eszköztára hivatott segíteni a pozitív természetkapcsolat létrejöttét. A környezeti nevelés az élethosszig tartó tanulás repertoárjába tartozó, élményalapú, nem-formális tanulási módszertan, mely az empátia fejlesztésén keresztül próbál megfogható, átélhető és cselekvésbe fordítható ökológiai tudást átadni.

A WWF Magyarország és a LibriCo újszerű környezeti nevelési programjai mind ezt a munkamódszert támogatják, így a füzet ezen fejezetében szeretnénk egy kis elméleti és gyakorlati kapaszkodót nyújtani az ehhez szükséges kompetenciák és készségek önálló elsajátításához. Szeretnénk, ha ezen az órán a pedagógus nem csak, mint a katedrán a tananyagot diktáló személy lenne jelen, hanem aktívan szerepet vállal a tanulóknak felmerülő érzések kezelésében, az átélt élményeik cselekvésbe fordításában.

A TAPASZTALATI TANULÁS MODELLJE

A nem-formális tanulás alap módszertana az élménypedagógia, ami David Kolb tapasztalati tanulás modelljére (1984) alapul, mely szerint a tanulási ciklus 4 részből áll:

- Cselekvésen keresztüli élményszerzés
- Visszatekintés és reflexió
- Az élmények átalakítása tapasztalatokká és ismeretökké, generalizálás (transzfer)
- Ismeretek alkalmazása a hétköznapi életben

Az óravázlatban ismertetett kísérletek (amennyiben a gyerekek maguk végzik), megfeleltethetők az első pontnak.

Az élménypedagógia kritériumai azonban csak akkor valósulnak meg, ha az élményeket folyamatosan törekszünk a reflexió és a transzfer útján pedagógiaileg hasznossá tenni. Ehhez az óravázlatban is összegyűjtöttünk néhány előre megírt kérdést, azonban Roger Greenway módszertánán keresztül könnyen megérthetjük a háttérben működő logikát, és általa saját kérdéseket is könnyebben tudunk majd megfogalmazni.

A „4F” MODELL

Roger Greenway „4F” modelljét követve strukturáltan van lehetőségünk végiggondolni az átélt eseményeket, reflektálni az érzéseinkre majd leszűrni az ismereteket és a tanulságokat, melyeket cselekvésbe fordíthatunk. A 4F elnevezés a ciklus angol neveinek kezdőbetűiből származik: Facts (tények), Feelings (érzések), Findings (felismerések) és Future (jövő).

Első lépésként a konkrét eseményekre irányítja a figyelmünket, mellyel lehetőségünk van a sikeres pontok kiemelésére

Olyan kérdések segíthetnek ebben, mint:

- Mi történt? Kivel? Mikor?
- Történt-e valami meglepő?
- Mire számítottál?
- Mik voltak a kiemelkedő pillanatok?

A fontos pillanatok összegyűjtése után a második körben az ezek közben megélt érzésekre fókuszálunk. A következő kérdések segítenek az érzések átgondolásában:

- Milyen hangulatban voltál ezekben a kiemelt pillanatokban?
- Hogyan változott a hangulatod a folyamat során?
- Mikor érezted az érzéseidet a legintenzívebben?
- Milyen érzések voltak ezek? Erősödtek vagy gyengültek?

A harmadik kérdéskör már a tanulságok levonására irányítja a figyelmünket olyan kérdésekkel, mint:

- Ha tapasztaltál változást a hangulatodban, mit gondolsz, mi okozhatta?
- Mennyire értesz egyet a következő állításokkal.... ?
- Mire emlékeztetett téged a folyamat?
- Mi könnyítette/nehezítette a munkádat?

7

Végül az alábbi kérdések segítségével átgondolhatjuk, mit viszünk el magunkkal az épülésünkre:

- Mit csinálnál mostantól másként?
- Mi az, amit ugyanúgy csinálnál legközelebb is? Miért?
- Mit tanultál a témáról?

MENTORÁLÁS

A foglalkozás végeztével, a jövőfókusz megjelenésével és a téma rendszerbe ágyazott feldolgozásánál a pedagógus egy újabb szerepben találhatja magát: motiválnia kell a fiatalokat a cselekvés elkezdésére, később pedig akár mentorálnia is őket a folyamatban.

A motiváció fenntartható, ha konkrét és mérhető tennivalókat fogalmaztatunk meg a gyerekekkel.

A viselkedésváltozáshoz szükséges első lépéseket az alábbi kérdések könnyíthetik meg a tanulók számára:

- Mit teszel meg elsőként a változásért?
- Mi jelezné a változást?
- Mire lenne szükséged a változtatáshoz?
- Ki/Mi segíthet ebben?

AZ ÉLMÉNYPEDAGÓGIA GÉPEZETE

Az élménypedagógiát elképzelhetjük egy gépként, melynek bemeneti oldalán az események sorakoznak - ezek azok, melyeket a pedagógus a foglalkozás során felkínál a résztvevőknek.

Az eseményeket az egyének saját szűrőiken keresztül formálják élménnyé – éppen ezért fontos a facilitációban az objektív események és az érzések szétválasztása, hiszen ugyanaz az esemény más és más érzéseket, gondolatokat és viselkedést válthat ki a gyerekekből.

Végül a kimeneti oldalon az a generalizált ismeret és tapasztalat jelenik meg, amelynek megszerzéséhez a pedagógus facilitációs készségeire van szükség, melyet a gép finomhangolásra alkalmas gombjai szimbolizálnak.

Az élménypedagógia gépezete

Reméljük, ezzel a kis elméleti kisokossal közelebb tudtuk hozni azt az izgalmas módszertant, mely egy újfajta megközelítésben segíthet a fiataloknak a pozitívabb természetkapcsolat kialakításában, a cselekvésre való motiváció megtalálásában.

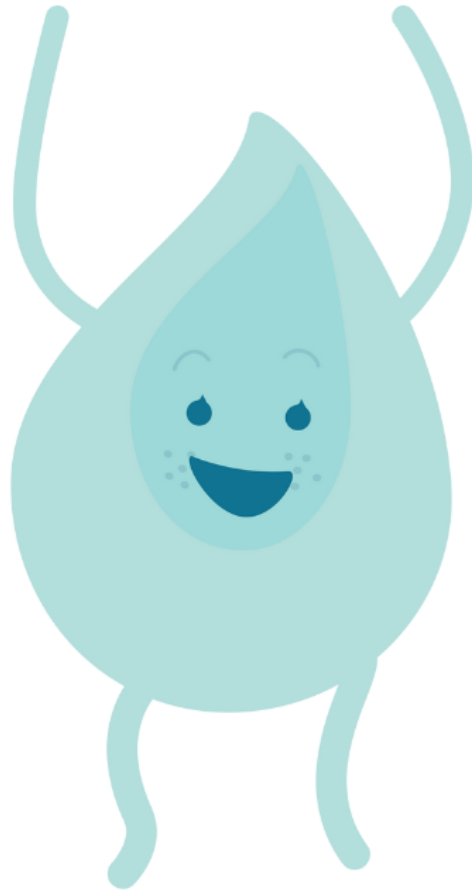
Felhasznált irodalom

- Werner Michl: Élménypedagógia (2017). "két" Alapítvány, Budapest.
- Kolb, D. A. Experiential learning, New Jersey: Prentice-Hall, 1984.
- Greenaway, R. (1992). Reviewing by doing. Journal of Adventure Education and Outdoor Leadership, 9(1), 21-25.
- <https://www.ed.ac.uk/reflection/reflectors-toolkit/reflecting-on-experience/four-f>

LIFE20 CCA/HU/001604

<https://lifelogos4waters.bm.hu>

MINDEN CSEPP SZÁMÍT!

